

Wyrok z 6 kwietnia 2004 r., [SK 56/03](#)
**ZNIESIENIE ULGI TELEFONICZNEJ DLA EMERYTOWANYCH
POCZTOWCÓW**

Rodzaj postępowania: skarga konstytucyjna Inicjator: osoba fizyczna	Skład orzekający: 5 sędziów	Zdania odrębne: 0
--	--------------------------------	----------------------

Przedmiot kontroli	Wzorce kontroli
Pozbawienie pracowników i emerytów Poczty Polskiej ulg i częściowych zwolnień z opłat abonamentowych za usługi telefoniczne [Ustawa z 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne: art. 131 pkt 29]	Zasada państwa prawnego Zasada proporcjonalności Ochrona własności i innych praw majątkowych [Konstytucja: art. 2, art. 31 ust. 3, art. 64 ust. 1]

Pan Jerzy K., występujący w niniejszej sprawie ze skargą konstytucyjną, w latach 1981-1984 był zatrudniony w jednym z okręgowych urzędów przewozu poczty, wchodzącej w skład państwowej jednostki organizacyjnej Polska Poczta, Telegraf i Telefon (PPTT). Zatrudnienie to ustało w związku z przejściem skarżącego na rentę inwalidzką. Jako rencista (a następnie emeryt) korzystał on z przysługujących pracownikom oraz emerytom pocztowym uprawnień w postaci bezpłatnego abonamentu telefonicznego oraz darmowych pierwszych 100 impulsów telefonicznych w miesiącu.

Podstawą prawną korzystania z tej ulgi taryfowej były liczne, zmieniające się akty prawne. Uprawnienie skarżącego trwało także po 1 stycznia 1992 r., kiedy to z PPTT wydzielily się dwa przedsiębiorstwa: Telekomunikacja Polska S.A. oraz przedsiębiorstwo użyteczności publicznej Poczta Polska. Od tego czasu koszty ulg omawianego typu obciążały to pierwsze przedsiębiorstwo (następnie poddane prywatyzacji).

Kwestionowany przepis ustawy z 21 lipca 2000 r. Prawo telekomunikacyjne dokonał zmian w ustawie z 23 listopada 1990 r. o łączności, będących konsekwencją wprowadzenia sformułowania „skreśla się art. 88-93”. W szczególności utracił moc art. 91 ustawy o łączności, z którym skarżący wiązał swoje uprawnienie.

W skardze konstytucyjnej zarzucono, że powyższa zmiana jest sprzeczna z gwarancjami wywodzonymi przez skarżącego z art. 2, art. 31 ust. 3 i art. 64 ust. 1 Konstytucji.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Zaskarżona zmiana ustawodawcza jest zgodna z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Zasada ochrony praw nabytych, wywodzona z klauzuli państwa prawnego (art. 2), nie wyklucza stanowienia przepisów znoszących lub ograniczających niektóre prawa podmiotowe. Zasada ta chroni wyłącznie oczekiwania dostatecznie usprawiedliwione i racjonalne oraz znajdujące uzasadnienie w potrzebie ochrony wartości konstytucyjnych, którym w wyniku ważenia ich z innymi wartościami konstytucyjnymi należy dać pierwszeństwo. Zasada ta zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących podmiotom prywatnym. Istnieją jednakże dziedziny życia i sytuacje, w których jednostka musi liczyć się z tym, że zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać zmian regulacji prawnych, w tym takich, które znoszą lub ograniczają dotychczas zagwarantowane prawa podmiotowe, na przykład mające charakter ulgi.
2. Nieracjonalne i nieusprawiedliwione byłoby oczekiwanie, że nie mogą zostać ustawowo zniesione ulgi taryfowe przysługujące na mocy ustawy pracownikom lub emerytom, które uszczuplają majątek samodzielnego podmiotu gospodarczego (w tym wypadku: Telekomunikacji Polskiej S.A.).
3. Zniesiona w 2001 r., na mocy zaskarżonej regulacji, ulga telefoniczna została przyznana przez ustawodawcę pracownikom i emerytom zarówno poczty, jak i Telekomunikacji Polskiej S.A. Wiąże się to z tym, że dawniej usługi telefoniczne były świadczone, na zasadzie wyłączności, przez państwową jednostkę organizacyjną Polska Poczta, Telegraf i Telefon. Po utworzeniu na bazie PPTT, z dniem 1 stycznia 1992 r., dwu samodzielnych przedsiębiorstw: TP S.A. i przedsiębiorstwa użyteczności publicznej Poczta Polska świadczenie usług telekomunikacyjnych znalazło się w gestii tego pierwszego, ono też przejęło ciężar ekonomiczny omawianej ulgi. TP S.A. jest spółką akcyjną działającą na rynku na zasadach komercyjnych, realizacja ulgi telefonicznej uszczuplała więc jej majątek. Uszczuplenie to nie wynikało z działalności spółki, lecz z decyzji ustawodawcy, który dokonał swojej ingerencji w majątek spółki akcyjnej, będącej samodzielnym podmiotem praw majątkowych. Nie było podstaw do wnioskowania, że beneficjenci ulgi otrzymali ją dożywotnio.
4. Zniesienie, na skutek kwestionowanej zmiany ustawodawczej, omawianej ulgi telefonicznej nie koliduje z zasadą ochrony praw nabytych, wywodzoną z art. 64 w związku z art. 2 Konstytucji. Prawodawca z jednej strony nie miał konstytucyjnych podstaw dla obciążania kosztami tej ulgi majątku samodzielnej spółki akcyjnej, jaką jest TP S.A., a z drugiej strony nie był konstytucyjnie zobowiązany do zastosowania jakiejś formy „wykupu” tej ulgi w stosunku do osób, które nabyły do niej prawo na podstawie dotychczasowych przepisów. Dla oceny konstytucyjności zaskarżonej regulacji nie bez znaczenia jest również to, że zniesienie ulgi nastąpiło z zachowaniem wystarczającej *vacatio legis* (16 tygodni), zaś praktyczne działanie nowych przepisów zostało dodatkowo odroczone, gdyż TP S.A., chociaż miała prawo niestosowania omawianych ulg już od 1 stycznia 2001 r., faktycznie cofnęła je dopiero z początkiem maja tegoż roku.
5. Nie budzi zastrzeżeń konstytucyjnych okoliczność, że w TP S.A. ulgi takie obowiązują dla pracowników tej spółki, ale nie na podstawie przepisów ustawy, lecz w następstwie uchwał zarządu spółki. Nie można bowiem ustawowo zakazać spółce akcyjnej tego rodzaju uprzywilejowania swoich pracowników.

Przepisy Konstytucji

Art. 2. Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 31. [...] 3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Art. 64. 1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności.